

КОСТЯНТИН МЕРКУРІЙОВИЧ СИТНИК

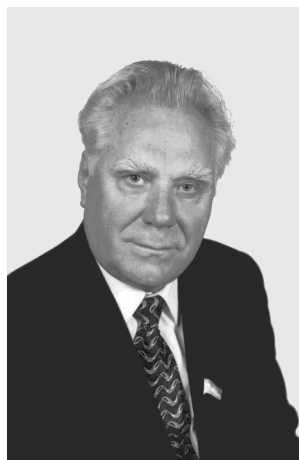
(до 85-річчя від дня народження)

Світлого, теплого червневого дня наукова громадськість України вітала з ювілейним днем народження видатного вченого, істинного патріота держави, педагога, організатора науки, публіциста, визначного громадського і політичного діяча, учителя, вихователя, друга, колегу, мудрого наставника, неймовірно активну людину, яку часто називають «вічним генератором ідей», багатолітнього лідера українських ботаніків — Костянтина Меркурійовича Ситника.

К.М. Ситник — один із тих представників старшого покоління, яких Господь наділив такими рисами, як працездатність і працелюбство; вимогливість і принциповість; взаємоповага й довіра; доброзичливість і людяність; відданість справі, справедливість; порядність, висока професійність та ерудованість. З першого дня моєї роботи в Інституті ботаніки ім. М.Г. Холодного і до сьогодні (а це понад 50 років) Костянтин Меркурійович був і є для мене Учителем, наставником, безпосереднім науковим керівником, суворим, вимогливим, непоблажливим, взірцем високої порядності, ширості й відданості друзям, колегам, учням. Він відкритий, доступний, завжди готовий підтримати в біді, допомогти кожній людині незалежно від регалій, посад і віку. В його особистості унікально поєднані великий природний талант, людяність і доброта.

Більшість колег і співробітників Костянтина Меркурійовича по Інституту двічі на місяць мають нагоду протягом кількох годин слухати його критико-аналітичні виступи, репліки, брати участь у засіданнях учених рад, зборах колективу, молоді, які він проводить. Найбільше йому імпонує саме спілкування з молодими співробітниками, аспірантами, абітурієнтами, він із задоволенням приходить в Інститут у дні вступних та кандидатських екзаменів.

Цим я хочу підкреслити, що всі ми є свідками активної, інтенсивної організаційної діяльності К.М. Ситника і нагадати деякі яскраві приклади його духовного і матеріального внеску в розвиток Інституту ботаніки. Тільки завдяки його звитяжній праці і зусиллям Інститут нині має достатні площі для проведення науково-дослідних робіт: двоповерхові будівлі по вул. Лебедева і Великій Житомирській, чотириповерхову — по вул. Терещенківській, обладнані гербарні шафи й приміщення Національного гербарію України. А скільки сил, енергії, уваги було віддано створенню Ботанічного музею ЦНПМ НАН України — від пропозиції-побажання, висловленого академіком Б.Є. Патоном при відвіданні Інституту, і до його відкриття. Численні експонати, привезені учасниками океанських експедицій, ініціатором та організатором яких був Костянтин Меркурійович, для Ботанічного й Зоологічного музеїв, Гербарію

Институту досі милують око та викликають захоплення співробітників, науковців, відвідувачів.

Хочу наголосити, що саме завдяки К.М. Ситнику Інститут ботаніки став центром ботанічної науки в Україні, здобув статус званої в світі ботанічної установи, а з початку 1980-х років — став відомим світовим осередком клітинно-інженерних досліджень. Велика заслуга Костянтина Меркурійовича в організації в НАН України комплексних досліджень впливу чинників космічного польоту на ріст, розвиток і процеси життєдіяльності про- та еукаріотичних організмів. Для нього завжди були пріоритетними також питання охорони природи, заповідної справи, у тім числі створення біосферних заповідників.

Надзвичайно широке коло інтересів, дивовижна наукова прозорливість, вируюча енергія, безкомпромісні сміливість і принциповість, різнобічна активна діяльність Костянтина Меркурійовича як керівника фітофізіологічних, екологічних, клітинно-інженерних і загальноботанічних досліджень, створювана ним атмосфера високої творчої напруги завжди приваблювали молодь, яка прагнула і прагне перейняти багато рис непересічної особистості, широкої, винятково діяльної вдачі відомого вченого, мудрої і чарівної людини. Його постійні офіційні й неофіційні спілкування з колективом, готовність завжди допомогти усім без винятку, гостинний прийом українських та іноземних колег сприяли тому, що в Інституті ботаніки створились особлива аура й атмосфера гостинності та доброзичливості.

Серед основних напрямів надзвичайно плідної й різнопланової діяльності К.М. Ситника хочу виділити найбільш значущі: розробка вчення М.Г. Холодного про фітогормони, цілісність рослинного організму, ріст і розвиток, космічна біологія, охорона рослинного світу, проблеми еволюції, екології й біорізноманіття, розвиток музейної та заповідної справи, гербарію і фітосистематики, історія й популяризація науки.

Хто відслідковує публікації «Українського ботанічного журналу», той не міг не відчувати в останній серії статей К.М. Ситника, присвячених шляхам, методам, підходам, ідеям розвитку ботаніки як науки та Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного, його турботу щодо стану справ у його улюбленій науці, зокрема в його дітищі — Інституті ботаніки.

К.М. Ситник святкує свій ювілей у розквіті творчого піднесення, озброєний сучасними ідеями, як завжди скерованими на подальший розвиток ботанічної науки, збереження зеленого вбрання України та її найцінніших природних перлин, з турботою про численних колег ботаніків, фітофізіологів, екологів, які виховують молоде покоління. У ювілейні дні лунало багато щирих побажань здоров'я, щастя, наснаги. Серед численних привітань хочеться процитувати і разом із читачами журналу приєднатися до побажань Ужгородського відділення Українського ботанічного товариства: «...щоби усе зроблене було непідвладне плину часу і зміні поколінь, а кожен день хай наповнюється корисними справами і земними радощами. Зустрічайте весни ще багато літ, і хай вони приносять Вам натхнення творити добро на користь людям. Складаємо найкращі побажання довічних благ з роси Вам і води».

© 2011 р. Л.І. МУСАТЕНКО